Uitvoeringsrapportage landspakket Aruba

Periode: 16 februari 2023 – 30 juni 2023

Datum: 1 augustus 2023
Status: finale versie

Inhoudsopgave

1. Inleiding 3
2. Voortgang landspakket Aruba op activiteitniveau 4

Uitvoeringsrapportage landspakket Aruba 2023 no.2

1. Inleiding

Sinds begin 2021 is door Aruba en de Tijdelijke Werkorganisatie (hierna: TWO) gewerkt aan de invulling en uitvoering van het landspakket. De thema's en maatregelen uit dit landspakket worden periodiek uitgewerkt in een Uitvoeringsagenda. In de Uitvoeringsagenda wordt vastgelegd welke concrete stappen genomen moeten worden om de hervormingen uit het landspakket te realiseren. In elke Uitvoeringsagenda zijn prioriteiten gesteld en de acties zijn zo concreet mogelijk benoemd. Op dit moment wordt elk kwartaal een nieuwe Uitvoeringsagenda opgesteld.

Tot nu toe verstrekte de TWO periodiek een rapportage over de uitvoering van de landspakketten (hierna: de Uitvoeringsrapportage), met daarin een beoordeling van de voortgang op de afspraken zoals gemaakt in de Uitvoeringsagenda's. Met ingang van de Onderlinge Regeling Samenwerking bij Hervormingen, die op 4 april 2023 is ondertekend, wordt deze Uitvoeringsrapportage gezamenlijk opgesteld door Aruba en de TWO. Voorliggende rapportage is de eerste rapportage die volgens de nieuwe werkwijze in samenwerking tot stand is gekomen.

Deze tweede Uitvoeringsrapportage van 2023 beschrijft de voortgang van het landspakket Aruba gedurende de periode 16 februari 2023 tot en met 30 juni 2023. De rapportage ziet daarmee op een deel van de eerste Uitvoeringsagenda van 2023, waarover nog niet eerder gerapporteerd is, en de volledige tweede Uitvoeringsagenda van 2023. Met ingang van volgend kwartaal zal weer worden gerapporteerd op één Uitvoeringsagenda.

De volgende sectie van de Uitvoeringsrapportage is een rapportage op activiteitniveau, met een update over de voortgang van individuele activiteiten en deelresultaten. In de kolom toelichting worden bijzonderheden, wijzigingen of aandachtspunten, zoals bijvoorbeeld vertragingen, nader toegelicht.

……	……
mr. E.C. Wever-Croes	A.C. van Huffelen
Minister-president van Aruba	*Staatsecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties*

2. Voortgang landspakket Aruba op activiteitniveau

Deze sectie bevat de rapportage over de voortgang van de Uitvoeringsagenda op activiteitniveau over de periode 16 februari 2023 tot en met 30 juni 2023. Voor elke uitvoeringsactiviteit geeft een kleurcode een samenvatting van de voortgang. Deze kleurcodes staan hieronder toegelicht.

	De uitvoering van de activiteit verloopt volgens planning en de opgeleverde resultaten zijn van goede kwaliteit. Als geplande resultaten niet tijdig zijn opgeleverd, dan is daar een goede reden voor en is de verwachting dat deze activiteit nog wel binnen afzienbare tijd afgerond kan worden.
	De voortgang van de activiteit en/of de kwaliteit van de directe resultaten blijft achter bij de verwachtingen Het risico bestaat dat het beoogde doel van de maatregel of activiteit niet (tijdig) gerealiseerd zal worden. Voortgang en kwaliteit worden nauwgezet gemonitord en waar nodig worden beheersmaatregelen genomen.
	De voortgang en/of de kwaliteit van de resultaten blijft structureel achter bij de verwachtingen. Beheersmaatregelen zijn genomen om de risico's op achterblijvende voortgang en kwaliteit te mitigeren, maar deze hebben vooralsnog niet tot resultaten geleid. Er is een groot risico dat de realisatie van de doelstelling van deze en mogelijk andere maatregelen in gevaar komt.
	Grijs geeft aan dat er voor deze rapportageperiode geen activiteiten gepland stonden in de Uitvoeringsagenda, en dat er dus niets te rapporteren valt.

Thema A: Financieel beheer

Maatregel		Uitwerkingsactiviteit		Beoogde resultaten	Deadline	Status	Toelichting
A.1	Op basis van bestaand en/of aanvullend onderzoek zal worden bepaald hoe de financiële kolom wordt versterkt. Hierbij wordt in ieder geval gekeken naar de financiële en beleidscontrole (centraal en bij de diensten), de auditfunctie, en de positie van de Raad van Advies en de Algemene Rekenkamer. Op basis van voorstellen zal besluitvorming en implementatie plaatsvinden.	A.1.1	Juridisch kader aanpassen als basis om financiële kolom te versterken.	16. Uitvoeringsbesluit aanbestedingen: publiceren.	Q4 2023		Loopt conform verwachtingen.
				17. Verslaggevingsstelsel: nadere uitwerking van het stelsel is gereed conform PvA.	3 april 2023		De nadere uitwerking heeft plaatsgevonden en het eerste commentaar van de Algemene Rekenkamer is ontvangen. In juli zal het aangepaste concept (nogmaals) ter consultatie worden aangeboden aan het College Aruba financieel toezicht en de Algemene Rekenkamer.
				18. Verslaggevingsstelsel: impactanalyse is gereed conform PvA	15 mei 2023		De concept rapportage is conform PvA tijdig opgeleverd. Op een aantal punten moet de analyse door opdrachtnemer wel nog verder uitgewerkt worden, maar dit zal binnen enkele weken worden afgerond.
				19. Verslaggevingsstelsel: concept implementatieplan is gereed conform PvA.	30 juni 2023		Zie toelichting bij A.1.1.18. Doordat de impactanalyse nog niet is afgerond, wordt het implementatieplan op een later moment opgesteld en waarschijnlijk medio september afgerond.
				22. Impactanalyse Regeling Materieel Beheer afgerond.	3 april 2023		Er is vertraging opgetreden bij het afnemen van de interviews. Inmiddels zijn de gesprekken afgerond en wordt de rapportage opgesteld. Vanuit Directie Financiën wordt erop gestuurd dat de analyse uiterlijk eind juli wordt afgerond.
				23. Implementatieplan Regeling Materieel Beheer bestuurlijk vastgesteld.	31 juli 2023		Zie toelichting A.1.1.22. Door de vertraging bij het opstellen van de impactanalyse zal ook het implementatieplan later worden opgesteld.
				24. Wijziging Aanbestedingsverordening in concept gereed.	31 mei 2023		Wijziging is in concept gereed.
				25. Wijziging Aanbestedingsverordening aanbieden aan de Raad van Advies.	30 juni 2023		Wijziging is aangeboden aan de Raad van Advies.
				26. Implementatieplan Verslaggevingsstelsel bestuurlijk vastgesteld.	31 augustus 2023		Activiteit is een vervolg op A.1.1.19 (Opstellen concept implementatieplan). Door de vertraging bij het opstellen van het implementatieplan, zal ook de bestuurlijke vaststelling later plaatsvinden.

A.1	vervolg	A.1.3	Roadmap verbetering financieel beheer.	5. Aanvullen nulmetingen met Douane en DIMP.	30 juni 2023		Bij de nulmeting DIMP is sprake van een vertraging en vindt bijsturing plaats door de CAD. Er is aanvullende externe capaciteit aangetrokken, maar deze is pas in september beschikbaar, waardoor de afrondingsdatum voor de nulmeting DIMP verschuift naar december.
				6. Bestuurlijk vaststellen van het plan van aanpak voor een onderzoek naar de optimalisatie van de financiële werkprocessen en de inrichting van het 3-lines-of-defense model.	3 april 2023		De vaststelling heeft plaatsgevonden.
				7. Opdracht verstrekt voor een onderzoek naar de optimalisatie van de financiële werkprocessen en de inrichting van het 3-lines-of-defense model.	30 juni 2023		Het aanbestedingstraject loopt en zal naar verwachting eind augustus zijn afgerond.
		A.1.4	Roadmap verbetering begroting.	2. Opstellen cursus begroting en begrotingsproces (updaten Leergang Openbare Financiën Aruba).	30 september 2023		Twee van de in totaal tien modules van de LOFA e-cursus zijn inmiddels afgerond. Dit bracht meer werk met zich mee dan waar eerder rekening mee werd gehouden. Besloten is om hier meer tijd voor uit te trekken i.v.m. andere lopende verbetertrajecten en de benodigde prioritering.
				3. Vaststellen cursus begroting en begrotingsproces (updaten Leergang Openbare Financiën Aruba)	31 maart 2024		Zie toelichting A.1.4.2.
				4. Opstellen en bestuurlijk vaststellen van een plan van aanpak voor de implementatie van de geïdentificeerde quick wins, ter verbetering van het begrotingsproces.	30 juni 2023		Het plan van aanpak is in concept opgesteld en wordt ambtelijk afgestemd.
				5. Opstellen van een plan van aanpak voor een onderzoek naar de wijze waarop policy based budgeting kan worden geïmplementeerd op Aruba (incl. implementatie planning- & controlcyclus).	30 juni 2023		Het plan van aanpak is in concept opgesteld en wordt ambtelijk afgestemd.
				6. Bestuurlijk vaststellen van een plan van aanpak voor een onderzoek naar de wijze waarop policy based budgeting kan worden geïmplementeerd op Aruba (incl. implementatie planning- & controlcyclus).	31 augustus 2023		Zie toelichting A.1.4.5.
		A.1.5	Roadmap verbetering financieel beleid.	1. Roadmap financieel beleid bestuurlijk vastgesteld.	3 april 2023		De roadmap is vastgesteld.

A.2	Op basis van bestaand en/of aanvullend onderzoek zal worden bepaald of en hoe het gebruik van betrouwbare statistische informatie en data ten behoeve van beleidsontwikkeling en besluitvorming kan worden versterkt. Op basis van voorstellen zal besluitvorming en implementatie plaatsvinden	A.2.3	Realisatie van het Implementatieplan Nationaal Statistisch Systeem	1. Opzetten NSS-wetgeving met duidelijke beschrijving van processen, procedures, rollen en verantwoordelijkheden van deelnemers	1 april 2023		De concept-wetgeving is afgerond. Wanneer de wetgeving conform planning aan de Raad van Advies wordt verzonden, komt deze activiteit te vervallen.
				2. Ontwerpen technische en Business Intelligence infrastructuur voor het Digitale Data Platform	1 april 2023		Het ontwerp van de technische infrastructuur is opgeleverd. CBS Aruba werkt uit wat er nodig is voor de Business Intelligence infrastructuur en het Data Disseminatie Platform. Ondersteuning is gevraagd aan UNSD hierbij. De opgeleverde concept IT-infrastructuur dient nog geaudit te worden.
				3. Assessment data disseminatie strategieën die het beste aansluiten op de behoeften van gebruikers van officiële statistieken	1 april 2023		Er is data disseminatie strategieën-assessment verricht op 31 maart middels een Data User Seminar.
				4. Wetteksten gereed voor aanbieding aan RvA	29 september 2023		Eind september zal de NSS-wetgeving klaar zijn om aan de Ministerraad te worden aangeboden. Vervolgens zal dit aan de Raad van Advies worden aangeboden.
A.3	Op basis van bestaand en/of aanvullend onderzoek zal worden bepaald of het subsidiebeleid, de uitvoering en de bestaande subsidierelaties voldoen aan de eisen: rechtmatigheid, legitimiteit, effectiviteit en efficiency. Op basis van de uitkomsten zullen aanpassingen aan beleid en/of uitvoering worden doorgevoerd en onrechtmatig verstrekte subsidies met inachtneming van de wettelijke kaders en rechtsbeginselen (indien proportioneel) worden teruggevorderd.	A.3.1	Onderzoek naar subsidiebeleid en -uitvoering.	6. PvA bestuurlijk vastgesteld.	3 april 2023		Het plan van aanpak is vastgesteld.
				7. Aanbesteding externe ondersteuning inhaalslag eindafrekeningen afgerond.	31 mei 2023		Activiteit is nog niet afgerond, maar dat is ook geen probleem omdat de start van de inhaalslag pas in september is voorzien.
A.4	Op basis van bestaand en/of aanvullend onderzoek zal worden bepaald hoe de inkoopfunctie kan worden versterkt, zodat de overheid op een zo doelmatige en effectief mogelijke wijze de inkoop van goederen en diensten kan verrichten. Daarbij zal centralisatie worden overwogen. Op basis van voorstellen zal besluitvorming en implementatie plaatsvinden.	A.4.1	Onderzoek naar huidige situatie en doelstellingen.	n.n.b.	n.n.b.		

Thema B: Kosten en effectiviteit publieke sector

Maatregel		Uitwerkingsactiviteit		Beoogde resultaten	Deadline	Status	Toelichting
B.1	De landen dragen zorg voor de continuïteit van vitale processen, waaronder in ieder geval wordt verstaan: elektriciteit, olievoorziening, internet en datadiensten, drinkwatervoorziening, vlucht- en vliegtuigafhandeling, scheepvaartafhandeling, betalingsverkeer, de hulpdiensten en communicatie daartussen en medische instellingen.	B.1.1	Doorlopend.				
B.2	Op basis van een integrale doorlichting van de (semi-)overheidsbedrijven en overheidsentiteiten naar legitimiteit van publiek aandeelhouderschap (dienen ze publieke belangen/ doelen?), effectiviteit (bereiken ze de doelstellingen?) en doelmatigheid zullen voorstellen worden ontwikkeld en geïmplementeerd.	B.2.1	Doorlichting van (semi)-overheidsbedrijven en overheidsentiteiten.	7. Plan van aanpak opstellen deelnemingen-/ dividendenbeleid ambtelijk geaccordeerd.	30 juni 2023		Het plan van aanpak is in concept opgesteld en wordt ambtelijk afgestemd.
				8. Plan van aanpak opstellen deelnemingen-/ dividendenbeleid bestuurlijk geaccordeerd.	1 augustus 2023		Zie toelichting B.2.1.7.
B.3	Op basis van bestaand en/of aanvullende onderzoek wordt met de landen toegewerkt naar een versterking van het luchtvaartsysteem binnen het Koninkrijksverband. Het kan hierbij gaan om nauwe samenwerking van organisaties en het organiseren van uniforme werkprocessen, conform de internationale veiligheidseisen, waarbij gestuurd wordt op efficiëntie en kostenvermindering.	B.3.1	Afspraken die gemaakt worden in de regiegroep Luchtvaart zijn leidend bij de uitvoering van deze maatregel. Vooralsnog worden geen separate afspraken gemaakt in de uitvoeringsagenda.				
B.4	Op basis van een integrale doorlichting zullen voorstellen worden ontwikkeld en geïmplementeerd om de kwaliteit, effectiviteit en uitvoeringskracht van de overheidsorganisatie te verbeteren, waaronder ook wordt verstaan de slagkracht van de ministeriële staven.	B.4.1	Verkenning mogelijkheden wetgevingspool ten behoeve van (tijdelijke) versterking wetgevingsfunctie landen.	5. Werving tijdelijke wetgevingscapaciteit	doorlopende activiteit		Gesprekken zijn gevoerd met VNG-I, waarbij onder meer afspraken gemaakt zijn over de stappen richting werving van diverse wetgevingsjuristen.
		B.4.2	Voorstellen ontwikkelen om kwaliteit, effectiviteit en uitvoeringskracht van de overheidsorganisatie te verbeteren.	6. Roadmap ambtelijk vastgesteld inclusief meerjaren beleidsagenda.	30 juni 2023		De bestaande concept roadmap is geüpdatet n.a.v. de recente ontwikkelingen, nieuwe inzichten en de ToC sessie van 23 mei 2023. De roadmap zal na ambtelijke vaststelling aan stakeholders gepresenteerd worden, indien de aanpassingen noemenswaardig zijn.
				7. Roadmap bestuurlijk vastgesteld	31 augustus 2023		Is vervolg op B.4.2.6. De streefdatum is 31 augustus, mogelijk is het nog nodig / gewenst om aan de hand van het bestuurlijk besluit stakeholders te raadplegen.

B.4	vervolg	B.4.3	Ontwerpen overheidsorganisatie	4. Overeenkomst opdracht herontwerp organisatiestructuur ondertekend.	23 juni 2023		Drie partijen hebben eind maart 2023 hun inschrijving ingediend. Inmiddels is een partij geselecteerd en heeft gunning volgens planning plaatsgevonden.
B.5	Op basis van onderzoek naar de primaire, secundaire en tertiaire arbeidsvoorwaarden (waaronder overwerkvergoedingen, verlofregelingen, bijzondere beloningen en toeslagen, reizen en reisvergoedingen, etc.) worden voorstellen voor mogelijke versobering ontwikkeld en geïmplementeerd.	B.5.3	In aanvulling op het vergelijkend onderzoek naar de primaire, secundaire en tertiaire arbeidsvoorwaarden wordt een benchmark onderzoek uitgevoerd waarin de arbeidsvoorwaarden uit de (semi)publieke sector worden vergeleken met de private sector.	7. Beleidsreactie bestuurlijk vastgesteld.	30 mei 2023		De eindrapportage is later dan gepland opgeleverd, waardoor deze datum naar eind juni 2023 is verschoven. Diverse feitelijke onjuistheden dienen nog aangepast te worden door de opdrachtnemer zoals afgestemd op 23 mei 2023 tussen TWO NL, TWO Aruba en het DRH. Hierdoor schuift de deadline naar Q3 2023.
B.6	In het kader van een optimale personele inzet wordt de formatie, bezetting en daadwerkelijke aanwezigheid en inzetbaarheid van medewerkers van overheid en overheidsorganisaties onderzocht. Indien medewerkers onterecht loon ontvangen worden, afhankelijk van de situatie, maatregelen getroffen (o.a. stopzetten salaris, ontslagtraject).	B.6.2	Juridisch kader onderzoeken.	9. Uitvoering fase 1 PvA niet-integer gedrag afgerond.	30 juni 2023		Deze activiteit is mede afhankelijk van bestuurlijke besluitvorming inzake advies DRH (Departamento di Recurso Humano) over hoe om te gaan met het opschorten van rechtsgevolgen van het prestatiemanagementsysteem. Dit besluit moet worden afgewacht voordat besluitvorming kan worden afgerond.
				10. Uitvoering Fase 2 PvA niet-integer gedrag afgerond.	15 januari 2024		Verwachting is dat deze activiteit volgens planning zal verlopen.
				11. Uitvoering fase 1 PvA proefplaatsing afgerond.	30 juni 2023		Afgerond.
				12. Uitvoering fase 2 PvA proefplaatsing afgerond.	15 januari 2024		Fase 2 is inmiddels in uitvoering. Vanuit de praktijk is terugkoppeling gegeven over de praktisch hanteerbaarheid van het beleid voor afzonderlijke gevallen. Op basis hiervan wordt het beleid nog aangescherpt.
				13. PvA aanpak moeilijk te re-integreren non-actieven Fase 1 afgerond	31 maart 2023		Afgerond, het beleid is in werking.
				14. PvA aanpak moeilijk te re-integreren non-actieven Fase 2 afgerond.	15 januari 2024		Verwachting is dat deze activiteit volgens planning zal verlopen.
B.7	Er wordt een aanpak ontwikkeld gericht op het terugdringen en beheersen van de kosten voor externe inhuur.	B.7.1	Inventarisatie omvang externe inhuur.	n.n.b.	n.n.b.		
B.8	Op basis van een doorlichting van de HR-functie (beleid, HR-advies, administratie en instrumentarium) worden verbetervoorstellen ontwikkeld en geïmplementeerd.	B.8.1	Onderzoek naar de HR-functie.	8. Concept HR-strategie ambtelijk vastgesteld	30 juni 2023		Deze activiteit is mede afhankelijk van het bestuurlijk besluit inzake het advies van DRH over het betrekken van stakeholders. Eind juli wordt de HR-strategie aangeboden voor ambtelijke besluitvorming.
				9. Concept beleid werving en selectie instroom ambtelijk vastgesteld.	30 juni 2023		Ambtelijke vaststelling van het concept beleid werving en selectie is volgens planning geschied.

B.9	Op basis van bestaand en/of aanvullend onderzoek wordt strategisch personeelsbeleid ontwikkeld. Hieronder wordt in ieder geval verstaan: - een strategische personeelsplanning i.r.t. de uitkomsten van de doorlichting onder B.4; - invoer van een prestatie-management systeem binnen het ambtelijk apparaat; - het beperken van de politieke invloed op personeelsaangelegenheden.	B.9.1	Analyse hoe strategisch personeelsbeleid te moderniseren.	10. Implementatietraject digitaal platform training en opleiding gestart	30 juni 2023		Studytube is op 2 mei 2023 live gegaan.
		B.9.2	P-cyclus met prestatiemanagement invoeren.	2. Inwerkingtreding P-cyclus met rechtsgevolgen	1 januari 2024		De Technische commissie die is ingesteld, zal in Q3 2023 een advies uitbrengen waarna mogelijke aanpassingen in de wetgeving van prestatiemanagement worden doorgevoerd, vóór de inwerkingtreding van de rechtsgevolgen per 1 januari 2024.
				3. Formuleren KPI's	30 juni 2023		KPI's zijn ambtelijk opgeleverd en zullen op zeer korte termijn aan TWO worden opgeleverd
				4. Monitoring op basis KPI's, eerste rapportage gereed	29 september 2023		Verwachting is dat deze activiteit volgens planning zal verlopen.
B.10	Op basis van bestaand en/of aanvullend onderzoek zullen de behoefte en kosten met betrekking tot huisvesting inzichtelijk worden gemaakt en mogelijkheden tot kostenverlaging en verbeteringen worden onderzocht en, indien aanwezig, worden doorgevoerd. Beoogd is een kostenreductie van 20% in 5 jaar (begroting 2020 als ijkpunt) die verwerkt is in de begroting voor 2025.	B.10.0	Dit wordt doorgeschoven naar een volgende uitvoeringsagenda.				
B.11	In het kader van een efficiënte overheid zullen de mogelijkheden voor een digitale overheidsomgeving en digitale dienstverlening worden onderzocht. Op basis van een onderzoek zullen voorstellen worden ontwikkeld en geïmplementeerd.	B.11.2	Digitalisering dienstverlening overheid.	4. Aanstellen procesadviseur en IT-adviseur	Q2 2023		ICTU heeft een opdracht gekregen voor een verkenning van de stand van zaken van digitalisering in Aruba, om te bepalen hoe de mogelijke ondersteuning door een procesadviseur en IT-adviseur eruit zou kunnen zien.

Thema C: Belastingen

Maatregel		Uitwerkingsactiviteit		Beoogde resultaten	Deadline	Status	Toelichting
C.1	Om inkomsten te verhogen en het stelsel robuuster en eenvoudiger te maken zal een integrale doorlichting worden uitgevoerd van het fiscale stelsel inclusief de inkomstenbelasting. De volgende voorstellen zullen worden meegewogen: - Verbreding van de belastingbasis, verschuiving van directe naar indirecte belastingen en invoering VAT/BTW van 12,5 procent, conform voorstellen van de Fiscal Affairs Department (FAD) van het IMF of ABB conform fiscaal stelsel Caribisch Nederland. - Maatregelen gericht op substantiële vermindering van belastinguitgaven en bijdragen/overdrachten aan derden. - Beperken bestuurlijke inmenging/discretionaire bevoegdheden van zowel ambtenaren als bestuurders (m.b.t. aftrekposten, 'tax holidays'). Op basis van de doorlichting en adviezen zullen voorstellen worden ontwikkeld en geïmplementeerd. Rekening zal gehouden worden met internationale regels van o.a. de OECD.	C.1.2	Implementatie nieuw fiscaal stelsel.	4. Bespreken mogelijke next steps C1-C4	30 april 2023		De gesprekken zijn gevoerd. Naar aanleiding daarvan zijn afspraken gemaakt over C1, die in de komende UA zijn weergegeven. Voor wat betreft C4 is geconstateerd dat er diverse acties in gang zijn en worden gezet (waaronder inhalen achterstanden). TWO en TWO-Aruba bespreken nog in hoeverre additionele maatregelen gewenst en uitvoerbaar (waaronder ook: financierbaar) zijn en zo ja, welk tijdpad daaraan gekoppeld kan worden. De komende maanden wordt getracht hierover tot overeenstemming te komen.
C.2	De Belastingdienst zal benodigde gegevens van de bancaire sector gaan ontvangen, voor zover dat nog niet gebeurt.	C.2.1	Plan van aanpak om banken, notarissen, sociale verzekeringsbank en pensioenfonds aan te sluiten.	6. Evaluatie actionplan en re-assessment door OECD uitgevoerd.	15 mei 2023		Evaluatie is volgens planning uitgevoerd, de uitkomst wordt deze zomer verwacht.
C.4	Op basis van bestaand en/of aanvullend onderzoek wordt bepaald of en hoe de Belastingdienst kan worden geoptimaliseerd en gemoderniseerd, dusdanig dat belastinginning effectief en efficiënt kan plaatsvinden. Op basis van voorstellen zal besluitvorming en implementatie plaatsvinden.	C.4.1	Optimalisering en modernisering Belastingdienst.	6. Kwartaalrapportage.	20 april, 20 juli, 20 oktober 2023, 20 januari 2024		Rapportage is geleverd en besproken en vormt input voor de andere activiteiten.
				8. Voorbereiding inhaalacties achterstanden afgerond conform Plan van Aanpak	30 juni 2023		De uitvoering van het Plan van Aanpak verloopt volgens planning, het wervingstraject voor de benodigde capaciteit is inmiddels gestart.
C.5	Er wordt een Belastingregeling voor Nederland en Aruba overeengekomen, in lijn met minimum Base Erosion and Profit Shifting (BEPS) voorwaarden waarbij o.a. wordt gekeken naar het voorkomen mogelijke winstverschuivingen.	C.5.1	Invoering Belastingregeling.	2. Behandeling Rijksministerraad.	n.n.b.		Gesprekken over de mogelijke budgettaire consequenties wordt ambtelijk gevoerd. Vervolgstappen volgen uit deze gesprekken.
				3. Invoering Belastingregeling (BRNA).	n.n.b		Zie C.5.1.2

Thema D: Financiële sector

Maatregel		Uitwerkingsactiviteit		Beoogde resultaten	Deadline	Status	Toelichting
D.3	Er wordt een onderzoek uitgevoerd naar de maatschappelijke kosten van de eigen munt versus dollarisatie door een externe onafhankelijke partij. Besluit over wenselijke monetaire structuur. Op basis van de uitkomsten van het onderzoek zullen de maatregelen worden bepaald en geïmplementeerd.	D.3.1					Wordt voorlopig niet opgepakt
D.4	Er vindt modernisering plaats van bekende tekortkomingen in wet- en regelgeving, in ieder geval invoering Depositogarantiestelsel (DGS en modernisering resolutieraamwerk). Overzicht van welke wetgeving zou moeten worden aangepast, vervolgens aanpassing, besluitvorming en implementatie van de wetgeving.	D.4.1	Aanpassing DGS en wetgeving rondom bestrijding witwassen en terrorismebestrijding.	5. Vaststelling landsbesluit DGS	1 januari 2024		Dit traject verloopt volgens planning.
				6. Inwerkingtreding landsbesluit DGS	1 januari 2025		Dit traject verloopt volgens planning.
		D.4.2	Aanpassing overige wetgeving conform wetgevingskalender.	4. Ministeriële regeling Consumentenkrediet afgekondigd	31 maart 2023		Een onderzoek naar de implicaties van het invoeren van een maximale kredietvergoeding wordt in juli afgerond. Tevens wordt gewerkt aan de aanpassing/uitbreiding van de ministeriele regeling
				5. Ministeriële regeling Consumentenkrediet in werking.	1 januari 2025		Dit traject verloopt volgens planning.
				6. Bepalen van de vervolgstappen.	n.n.b		

Thema E: Economische hervormingen

Maatregel		Uitwerkingsactiviteit		Beoogde resultaten	Deadline	Status	Toelichting
E.1	Er zal een integrale analyse van het huidige arbeidsmarktbeleid, wet- en regelgeving worden uitgevoerd op basis waarvan het arbeidsmarktbeleid wordt geactualiseerd en gemoderniseerd. Maatregelen als arbeidstijdverkorting, deeltijdwerken, contracten voor bepaalde tijd, versoepelen ontslagrecht, wegnemen belemmeringen voor aannemen buitenlandse arbeidskrachten, illegale tewerkstelling en bestrijding van de jeugdwerkloosheid zullen in de analyse worden betrokken. Op basis van de analyse worden voorstellen ontwikkeld en geïmplementeerd.	E.1.1	Analyse van arbeidsmarktbeleid en wet- en regelgeving.	7. Bestuurlijk principebesluit m.b.t. arbeidsmarktbeleid en sociaal stelsel genomen.	15 april 2023		Raad van Ministers heeft het principebesluit genomen, waarin zij instemt met: hervormingsvoorstellen m.b.t. arbeidsmarktbeleid, doorontwikkeling van het Job Center van DPL, hervorming van de handhaving, het starten met toezicht en handhaving door de Arbeidsinspectie van DAO en het opstellen van een implementatieplan van de bijstandswetgeving
				8. Conceptvoorstel Implementatie versterking Handhaving	30 maart 2023		Het conceptvoorstel is volgens planning opgesteld en was input voor het principebesluit.
				9. Conceptvoorstel Implementatie Professionalisering Job Center	30 maart 2023		Het conceptvoorstel is volgens planning opgesteld en was input voor het principebesluit.
				10. Uitwerking implementatie PvA hervormingsvoorstellen principebesluit	30 juni 2023		Gezamenlijk is besloten dat de implementatie PvA´s zullen worden opgesteld door een programma manager.
				11. Implementatie PvA hervormingsvoorstellen principebesluit bestuurlijk vastgesteld.	n.n.b		n.v.t.
E.2	De informele economie en illegale arbeid wordt tegengegaan. Op basis van onderzoek naar de omvang van de informele economie zullen voorstellen worden ontwikkeld en geïmplementeerd.	E.2.1					Vervolgstappen worden bepaald mede n.a.v. uitkomsten E3.
E.3	Illegale tewerkstelling van buitenlandse arbeidskrachten wordt tegengegaan. Er zal onderzoek worden gedaan naar illegale tewerkstelling van buitenlandse arbeidskrachten. Op basis van de resultaten en aanbevelingen worden voorstellen ontwikkeld en geïmplementeerd.	E.3.1	Onderzoek naar illegale tewerkstelling van buitenlandse arbeidskrachten.	8. Implementatie van de quickwins uit meerjaren PvA uitgevoerd.	15 juni 2023		Ondanks de vertraging worden de Quickwins al deels afgerond beschouwd en de QW-acties die niet of gedeeltelijk voor 15 juni 2023 zijn afgerond worden verder ondergebracht onder de lange termijn acties. De vertraging wordt mede veroorzaakt door afhankelijkheid en onduidelijkheid over aangepast toelatingsbeleid Aruba.
				10. Voortgangsrapportage ´voortgang langetermijnacties´ ingeleverd.	15 juni 2023		Voortgangsrapportage lange termijn acties is conform planning opgeleverd

E.4	Bewerkstelligd wordt dat het stelsel van sociale zekerheid een activeringsfunctie zal hebben, met de juiste prikkels, waarbij tevens zorggedragen wordt voor adequaat sociaal vangnet. Op basis van bestaand en/of aanvullend onderzoek zullen voorstellen worden ontwikkeld en geïmplementeerd. Bezien in samenhang met de maatregelen omtrent de hervorming van de arbeidsmarkt.	E.4.2	Onderzoek naar stelsel van sociale zekerheid.	1. Conceptvoorstel Implementatie Bijstand opgesteld.	30 maart 2023		Het conceptvoorstel is volgens planning opgesteld.
				2. Concept ToC en Roadmap ambtelijk vastgesteld	n.n.b		Gezamenlijk is besloten dat de concept roadmap mede op basis van de planning in de implementatieplannen van de hervormingsvoorstellen (zie E.1.1.10) zal worden opgesteld.
				3. ToC en Roadmap bestuurlijk vastgesteld	n.n.b		n.v.t
E.5	Aruba verhoogt de pensioengerechtigde leeftijd naar 66 (in 2025), tenzij uit onafhankelijk onderzoek blijkt dat een verhoging van de pensioengerechtigde leeftijd naar 66 jaar in 2025 niet realistisch is en er alternatieve voorstellen zijn met hetzelfde budgettaire effect. Een onafhankelijk economisch instituut (aangewezen door het COHO in overleg met het land) brengt in kaart wat de structurele budgettaire effecten zijn voor de betaalbaarheid van de pensioenen en sociale zekerheid als de pensioengerechtigde leeftijd wordt verhoogd naar 66 jaar in 2025 en verder verhoogd zou worden door koppeling aan de levensverwachting en rekent de alternatieve voorstellen door. De uitkomsten worden voorgelegd aan Aruba en Nederland waarna in overleg bekeken wordt hoe er invulling wordt gegeven aan de onderzoeksresultaten.	E.5.0	Dit wordt doorgeschoven naar een volgende uitvoeringsagenda.				

E.6	Ondernemerschap en het investeringsklimaat zullen worden bevorderd. Daarbij is o.a. van belang dat het vergunningenstelsel wordt geoptimaliseerd, de costs of doing business worden verlaagd, en bureaucratie (red tape) wordt weggenomen. Op basis van een integrale doorlichting van (o.a.) wet- en regelgeving zullen voorstellen worden ontwikkeld en geïmplementeerd.	E.6.2	Zie maatregel	3. Vereenvoudiging openen bankrekening gerealiseerd.	n.n.b.		Een voorstel voor een landsverordening voor een basisbetaalrekening is door de Centrale Bank van Aruba aan minister Wever aangeboden. Minister Wever heeft de Aruba Bankers' Association (ABA) verzocht hun input te geven op de concept landsverordening basisbetaalrekening. De input van ABA is ontvangen op 9 juni 2023 en zal vervolgens naar de CBA gestuurd worden.
				5. Voortgangsrapportage AFTA (Aruba Fair Trade Authority)	15 mei 2023, 15 september 2023		De voortgangsrapportage is volgens planning opgeleverd.
				6. AFTA operationeel	1 september 2023		Vanwege vertraging in de werving en selectieprocedure van de bestuursleden, directeur en personeel van de AFTA (mededingingsautoriteit Aruba) wordt de deadline een maand verplaatst.
				7. PvA versnellen en verbeteren vergunningsbesluiten bestuurlijk vastgesteld.	15 mei 2023		Het PvA is inmiddels aangepast en zal naar verwachting bestuurlijk worden vastgesteld op 30 juli 2023.
				8. n.n.b .	n.n.b		n.v.t.
				9. Concept ToC en Roadmap ambtelijk vastgesteld.	15 mei 2023		De ToC en Roadmap sessie is later ingepland dan verwacht vanwege een vertraagd aanbestedingstraject en heeft tevens geleid tot nieuwe inzichten, nadere afspraken zullen worden gemaakt over de follow-up.
E.7	Ontwikkelen en implementeren grondbeleid en ruimtelijk ordeningsbeleid.	E.7.3	Bestuurlijke heroverweging inning en afhandeling juridische zaken.	4. Inregeling nieuwe wijze van inning.			
				5. Inregelen nieuwe wijze afhandeling juridische zaken.	n.n.b.		

Thema F: Zorg

Maatregel		Uitwerkingsactiviteit		Beoogde resultaten	Deadline	Status	Toelichting
F.1	Om COVID-19 te kunnen beheersen en beheersbaar te houden worden de adviezen van het OMT Cariben (24 april 2020 en 3 juni 2020) doorgevoerd, waaronder in ieder geval de volgende maatregelen: - op peil houden beschikbare IC-capaciteit; - versterken diensten publieke gezondheid (o.a. i.v.m. bron- en contactonderzoek) - op voorraad houden van voldoende persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM); - vergoten en op peil houden testcapaciteit; - invoeren syndroom surveillance; - garanderen voldoende air-ambulance capaciteit; - Aankoop COVID vaccin en doorvoeren vaccinatieprogramma (vanaf beschikbaar zijn vaccin).	F.1.1	Doorlopend.				Deze maatregel is -de facto- overgegaan in pandemische paraatheid. Verwezen wordt in dit kader naar de conclusies van het vijfde vierlanden overleg. Het voorstel van Aruba is om dit onderwerp van de uitvoeringsagenda af te voeren, daar het gedekt is door het vierlanden overleg.
F.2	In het kader van doelmatigheid worden overbodige dubbelingen in het zorgaanbod van de verschillende ziekenhuizen en ander inefficiënties in kaart gebracht en teruggedrongen, middels opstellen en uitvoeren plan samenwerking regionale ziekenhuizen Caribisch gebied Koninkrijk en maken bestuurlijke afspraken, waaronder in ieder geval wordt verstaan: – reduceren van het aantal medische uitzendingen naar derde landen door uitbreiding van zorgaanbod binnen het Caribisch gebied van het Koninkrijk (top-specialistische zorg); – gezamenlijke inkoop medicatie, middelen, materialen en apparatuur; – regionaal opleiden en capaciteitsplanning van zorgpersoneel (kosten opleiding reduceren door minder opleiden in het buitenland); – rationalisering laboratoriumzorg en reductie aantal laboratoria; – medische specialisten die verzekerde zorg leveren in loondienst van ziekenhuizen (sterfhuisconstructie); – versterken samenwerking eerstelijnszorg en tweedelijnszorg; – herijken bekostigingswijze en tarieven tweedelijnszorg samen met zorgverzekeraars en Nederlandse zorgautoriteit.	F.2.2	Voorstel om in gezamenlijkheid (Dutch Caribbean Hospital Alliance (DCHA) + de Samenwerkende Zorgverzekeraars CAS-BES (SZV) een programma van eisen op te stellen waarop een (op kwaliteit en kosten gebaseerde) inventarisatie van tarieven van de bij DCHA aangesloten ziekenhuizen en zorginstellingen op andere bestemmingen (Colombia, Dominicaanse Republiek, Nederland) gestoeld zal worden.	2. Start procedure aanbesteding comparatief onderzoek tarieven ziekenhuizen aangesloten bij DCHA bij interinsulaire medische uitzendingen	31 maart 2023		In het Vierlandenoverleg is geconstateerd dat op maatregel F.2.2 voortgang wordt geboekt. De maatregel is -de facto- overgegaan naar het Vierlanden overleg en heeft ook haar eigen monitoringsmechanisme, inclusief ambtelijke en bestuurlijke rapportage. Mede daarom wordt dit onderwerp na de komende uitvoeringsagenda afgevoerd van de Uitvoeringsagenda.
				3. Inzicht in zorgaanbod bij DCHA aangesloten ziekenhuizen en ziekenhuizen in de regio en de (comparatieve) kosten hiervan	Q4 2023		Zie toelichting F.2.2.2
				4. Opstellen plan van aanpak in vervolg op de onderzoeksresultaten.	Q4 2023		Zie toelichting F.2.2.2
		F.2.4	Bewerkstelligen aansluiting ICT-systemen van ziekenhuisinstellingen van Curaçao, Aruba, Sint-Maarten, Saba en Sint-Eustatius tot ZORG-CERT.	2. Afronding aansluiting van alle bij DCHA aangesloten ziekenhuizen tot de wereldwijde cyber-security organisatie ZORG-CERT.	31 maart 2023		Zie toelichting F.2.2.2

F.2	vervolg	F.2.5	Summit DCHA – Samenwerkende zorgverzekeraars (SZV) op Bonaire.	2. Implementatie/uitwerking gemaakte afspraken tijdens de summit DCHA - SZV van 28 november te Bonaire. Het betreft uitwerking van de gemaakte afspraken inzake: • Comparatief onderzoek/kostprijsanalyse DCHA (zie ook F.2.2.2) • Medische evacuatie in crisissituaties • Gezamenlijk inkoop geneesmiddelen • Medische uitzendingen • Meerjarig jaarplan samenwerking SZV/DCHA	31 maart 2023		Zie toelichting F.2.2.2
F.3	Op basis van bestaand en/of aanvullend onderzoek naar de doelmatigheid (inclusief bekostiging) en effectiviteit van de zorg en de uitkomsten van maatregel F.2 zullen voorstellen worden ontwikkeld en geïmplementeerd. Gedacht kan worden aan herijken verzekeringspakket en invoeren van eigen betalingen.	F.3.2	Versterken eerstelijnszorg.	1. Verbetervoorstellen bestuurlijk beoordeeld	30 juni 2023		De versterking van de eerste lijn is thans als prioriteit opgenomen in het zorgconvenant. De versterking van de eerste lijn bestaat uit een divers pakket, variërend van opleidingen doktersassistenten tot bevordering van HOED en heronderhandeling van contracten.
				2. Evaluatie en verbetervoorstellen advies n.a.v. advies huisartsen organisatie op Aruba opgeleverd, tevens start implementatie van geselecteerde verbetervoorstellen	30 juni 2023		Evaluatie en voorstellen zijn volgens planning opgeleverd en inmiddels besproken. Onder meer wordt nu door de AZV ingezet op een gewijzigde beloningssystematiek van huisartsen met de juiste prikkels. Andere delen van de adviezen zijn al geïmplementeerd. Er zal verder worden ingezet op Huisartsen onder een dak (HOED) uitbreiding en verdere analyse van de inzet van POH-ers en verdere ondersteuning van de eerste lijn. Als overkoepelende afspraak voor de zorg in haar totaliteit wordt daarnaast gewerkt aan een zorgconvenant waarin de gezamenlijke keuze en prioritering voor de versterking van de eerste lijnzorg wordt onderschreven.
				3. Evaluatie en verbetervoorstellen advies n.a.v. praktijkkosten onderzoek (Improven) opgeleverd, tevens start implementatie geselecteerde verbetervoorstellen	30 juni 2023		Zie toelichting F.3.2.2
				4. Protocol tussen HAVA en ASHA gesloten	30 juni 2023		I.p.v. één protocol is ervoor gekozen afzonderlijke protocollen per ziektebeeld op te stellen, vooralsnog worden zes protocollen uitgewerkt. Daardoor is de datum naar 29 september verschoven.

F.3	vervolg			5. Dokters assistenten opleiding gestart	30 juni 2023		De opleiding is inmiddels gestart en loopt. Zo wordt het tekort aan doktersassistenten aangevuld, wat leidt tot verlichting en daarmee versterking van de thans zeer overbelaste huisartsen.
				6. PvA Versterking Huisartsenopleiding financiering inclusief financieringsverzoek	PM		Het PvA is op 23 juni 2023 geaccordeerd. l De opleiding zal, met financiële ondersteuning van TWO, na verdere ontwikkeling van het traject en afstemming met de VU dit jaar starten.
		F.3.3	Preventie.	1. Evaluatie preventietrajecten	29 september 2023		De preventietrajecten lopen en zullen volgens planning worden geëvalueerd.
		F.3.4	Aanpassen verzekeringspakket.	1. Startnotitie Aanpassing Landsverordening Algemene Ziektekosten Verzekering bestuurlijk vastgesteld.	30 juni 2023		Als gevolg van diverse ontwikkelingen, waaronder met name ook de plannen i.v.m. een zorgconvenant en het meerjaren financieel kader, is besloten de oorspronkelijke wetgevingsevaluatie te hervatten. Daarbij worden ook de resultaten van het convenant meegenomen en wordt een nieuwe tijdlijn opgesteld. Verwacht wordt dat de evaluatie in het vierde kwartaal kan plaatsvinden. Aan de hand van de uitkomsten van die evaluatie zal een startnotitie worden opgesteld.
				2. Evaluatie Wet Versobering Positieve Lijst Geneesmiddelen afgerond.	30 juni 2023		De evaluatie heeft in de eerste week van juli plaatsgevonden. Alle vragen vanuit het veld zijn tot tevredenheid beantwoord, er is geen aanleiding tot aanpassen van de positieve lijst.
		F.3.5	Kostenbesparing laboratoria.	1. Rationalisering van de tarieven van laboratoriumtesten afgekondigd.	29 maart 2023		De afkondiging heeft begin van dit jaar plaatsgevonden
				2. Rationalisering van de tarieven van laboratoriumtesten ingegaan.	1 juni 2023		Vanwege een gerechtelijke procedure wordt de inwerkingtreding uitgesteld tot nader order.
		F.3.6	Gegevens en kennis uitwisselen tussen zorgaanbieders.	1. Realisatieplan / roadmap zorgring HOH huisartsen aangeboden voor ambtelijk vaststelling.	29 maart 2023		Omdat gebleken is dat er op diverse gebieden projecten/inventarisaties gaande zijn omtrent data uitwisseling, wordt eerst gekeken op welke wijze data uitwisseling voor Aruba verstandig is. Hierbij spelen ook ontwikkelingen i.v.m. de rijkswet, financiële aspecten en praktische uitvoerbaarheid. Het HOH is thans eerst doende een nieuwe EPD systeem te kiezen, vanuit het ministerie en AZV wordt complementair gewerkt aan de doorontwikkeling van de Aruba Health App, wat onder meer zal bijdragen aan de uitwisseling van gegevens. Daarom zal deze actie worden vervangen door: Start onderzoek DATA behoefte inventarisatie, met als deadline 29 september 2023.

F.3	vervolg	F.3.7	Kostenbesparing Farmaceutische zorg.	1. Onderzoek Cost Drivers afgerond.	29 maart 2023		Dit traject is volgens planning afgerond - en wordt vanaf nu een structurele activiteit, die bijdraagt aan een zo doelmatig mogelijke geneesmiddelenvoorziening. Ook in DCHA verband en binnen het Vierlandenoverleg is hier aandacht voor.
				2. Concept Landsbesluit Verpakte Geneesmiddelen gereed.	29 maart 2023		Het concept Landsbesluit is door de Ministerraad goedgekeurd en ligt sinds 5 april bij de Raad van Advies, die inmiddels advies heeft uitgebracht. Nu wordt gewerkt aan het naderrapport.
				3. Landsbesluit Verpakte Geneesmiddelen in werking.	Q3 2023		Zie toelichting F.3.7.2.
		F.3.8	Doelmatige inzet medische specialisten.	1. Evaluatie functiehuis.	29 maart 2023		Het onderzoek is in april 2023 afgerond, de AZV meldt dat dit geen aanleiding geeft tot grote wijzigingen. Wel is besloten dat nationale manpowerplanning noodzakelijk is, met een meerjarig overzicht van de behoeften (inclusief epidemiologische en therapeutische ontwikkelingen). Hiertoe zijn in het 4 landen overleg afspraken gemaakt om de methodiek voor deze planning voor alle 4 landen vast te stellen. Ook zal aan de hand hiervan voor de toekomst het functiehuis wellicht worden bijgesteld.
		F.3.9	Verbeteren Infrastructuur, inrichting en organisatie ziekenhuiszorg.	1. Opstellen samenwerkingsplan ziekenhuizen HOH en Imsan	31 december 2023		Dit traject verloopt volgens planning.
				2. Bepalen efficiency traject in het kader van samenwerking ziekenhuizen	30 juni 2023		Dit is inmiddels uitbesteed. Ook is het zorgakkoord getekend en beraadt de AZV zich over de prioritering en haalbaarheid van de verschillende interventies en projecten.
				3. Interne fusie HOH	n.n.b.		Deze fusie is gerealiseerd.
				4. Onderzoek energiekosten HOH	n.n.b.		De inkoop van dit onderzoek is in gang gezet, inmiddels is als streefdatum voor deze actie 29 september 2023 gesteld.
		F.3.10	Oprichting Kwaliteitsinstituut Zorg.	1. Wet- en regelgeving bestuurlijk vastgesteld	29 september 2023		Dit traject verloopt volgens planning. De wetgeving is inmiddels in concept opgesteld. Volgende stap is behandeling door RvA, waarna het bestuurlijk traject volgt.
		F.3.11	Borgen betaalbaarheid zorg	1. Doorrekening kostenontwikkeling zorg op middellange en lange termijn, incl. effecten uitvoering roadmap	15 juli 2023		Deze activiteit wordt uitgevoerd onder regie van de AZV. De uitkomsten worden ook gebruikt voor de ontwikkeling van een financieel meerjarenplan. Door deze veranderingen verschuift de datum naar 30 september 2023.

Thema G: Onderwijs

Maatregel		Uitwerkingsactiviteit		Beoogde resultaten	Deadline	Status	Toelichting
G.1	Een expertgroep uit de vier landen / groep onderwijsexperts uit de vier landen voert een doorlichting uit van het gehele onderwijsbestel, met inbegrip van alle publieke en particuliere betrokken partijen, inclusief de overheid. Hierbij komen in ieder geval aan de orde: - onderwijskwaliteit, lesmethoden en –middelen; - aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt; - doorstroom tussen ko, po, vo en mbo/ho/wo (al dan niet in Europees Nederland); - doelmatigheid en doeltreffendheid van de onderwijsbekostiging, mitigeren van inefficiënties in het systeem; - versterken van de kwaliteitsverbetering door effectief toezicht door onder andere de inspecties; samenwerking onderwijs- en ontwikkelingsvoorzieningen in de regio (en eventueel Europees Nederland). Hierbij worden in elk geval de onderwijsinspecties van de vier landen betrokken. Op basis van de uitkomsten van de doorlichting worden maatregelen ontwikkeld en geïmplementeerd.	G.1.2	Duurzaam registratiesysteem kerngetallen.	1. PvA duurzaam registratiesysteem voor kerngetallen bestuurlijk vastgesteld.	30 april 2023		Betreft één van de concrete vervolgacties op basis van de aanbevelingen in de eindrapportage van de doorlichting in het onderwijsbestel. Vanwege onduidelijkheden in het proces om tot ambtelijke afstemming te komen heeft dit traject vertraging opgelopen en is verschoven naar 1 augustus 2023.
				2. Implementatie PvA duurzaam registratiesysteem kerngetallen gestart	30 juni 2023		zie G.1.2.1
		G.1.3	Instellen eenduidig taalbeleid	1. Bestuurlijk besluit eenduidig taalbeleid.	31 maart 2023		Het bestuurlijk besluit is volgens planning genomen.
				2. Voortgangsrapportage implementatie taalbeleid opgeleverd	15-mei-2023/15-8-2023/15-1-2024		De voortgangsrapportage is volgens planning opgeleverd.
		G.1.4	Tijdspad overige aanbevelingen doorlichting Onderwijs	1. Voorstel aanpak overige aanbevelingen doorlichting Onderwijsbestel	30 mei 2023		Deze actie is vervallen omdat hij is vervangen door G.1.4.2
				2. Uitvoeringsmatrix aanbevelingen doorlichting Onderwijsbestel bestuurlijk vastgesteld.	30 september 2023		Het eerste concept hiervan is ambtelijk al besproken, de uitvoeringsmatrix wordt volgens planning verwacht.

Thema H: Versterken rechtsstaat

Maatregel		Uitwerkingsactiviteit		Beoogde resultaten	Deadline	Status	Toelichting
H.1	In het belang van stabiliteit van de openbare orde en veiligheid worden tot nader orde geen bezuinigingen toegepast die de operationele uitvoeringscapaciteit binnen de meest vitale sectoren van de rechtsstaat (Politie, Douane, Landsrecherche, OM, Hof, Kustwacht, gevangeniswezen en de veiligheidsdienst) beperken.	H.1.1	Doorlopend, op basis van op 29 januari 2021 aangeleverde nulmeting.				
H.2	Op basis van bestaand en/of aanvullend onderzoek zal worden bepaald of en hoe de (fysieke en online) goksector hervormd moet worden. Doelstelling is het verhogen van de inkomsten voor de overheid. Op basis van voorstellen zal besluitvorming en implementatie plaatsvinden.	H.2.1	Behandeling en implementatie Landsverordening Toezicht Kansspelen.	7. Ambtelijke vaststelling Plan van Aanpak KSA.	7 april 2023		Vanwege vertraging in het opleveren van de Business Case wordt het PvA later ambtelijk vastgesteld dan gepland. Plan van Aanpak KSA en Business Case worden vanaf dit moment samen aangelopen. Er worden tevens extra beheermaatregelen genomen om de beoogde ambtelijke vaststelling te laten geschieden.
				9. Bestuurlijke vaststelling Business Case	21 april 2023		De Business Case wordt later opgeleverd dan verwacht waardoor de datum naar 14 augustus 2023 is verschoven.
				10. Bestuurlijke vaststelling PvA KSA	21 april 2023		Vanwege vertraging in de ambtelijke vaststelling (zie H.2.1.7) wordt de datum naar 14 augustus is verschoven.
				11. PvA Consumentenbescherming ambtelijk vastgesteld	n.n.b		Naar verwachting zal onderzoek van H.2.12 relevante informatie hiervoor bevatten. KSA zal als ZBO verder invulling geven, na oprichting hiervan.
				12. Uitzetten Onderzoek Kansspelverslaving	n.n.b		De onderzoeksvraag is uitgezet. De benaderde partij heeft echter aangegeven niet aan de onderzoeksvraag te kunnen voldoen. In Q3 zal besloten worden welke vervolgstappen genomen zullen worden
				13. implementatieplan KSA ambtelijk vastgesteld.	15 juni 2023		Met de uitvoering van het PvA incl. business case kan een concept implementatieplan worden opgesteld voor de oprichting van de Ksa, waarbij ook aandacht is voor stakeholdermanagement. Het opstellen van het implementatieplan is afhankelijk van de vertraagde business case en de datum is hierdoor naar 28 juli 2023 verschoven.
				14. Beleidsdocument n.a.v. ministeriële regeling bestuurlijk vastgesteld.	n.n.b		KSA zal hier als ZBO verder invulling aan geven met inachtneming van zienswijze Kabinet. Zienswijze kabinet t.a.v. kansspelen geschiedt in fasen.

H.2	vervolg			15. Letter of Intent DAC-KSA bestuurlijk vastgesteld.	n.n.b		Betreft een op voorhand wenselijk te achten samenwerkingsovereenkomst tussen de Departementen voor Casinowezen (DAC) en de KSA. KSA zal hier als ZBO verder invulling aan geven, na oprichting hiervan.
				16. Oplevering onderzoek kansspelverslaving	n.n.b		In afwachting van het advies van de SER (punt 12) zal mede worden bepaald of dit onderzoek wel/ niet zal worden uitgezet.
H.9	Landen werken gezamenlijk toe naar een geharmoniseerd niveau van bescherming persoonsgegevens binnen het Koninkrijk middels een Rijkswet. Een plan van aanpak zal worden ontwikkeld en geïmplementeerd.	H.9.1	Op basis van vastgesteld plan van aanpak projectfase uitvoeren.	5. Hoofdstuk 2 concept wetsontwerp	1 juli 2023		Het tweede hoofdstuk van de consensusrijkswet, inclusief de bijbehorende Memorie van Toelichting, en een tussentijdse uitvoeringstoets die primair ziet op hoofdstuk 1 van de rijkswet, zijn op 1 juli 2023 opgeleverd. Hiermee is dit beoogd resultaat gerealiseerd.
				6. Hoofdstuk 3 concept wetsontwerp	n.n.b		n.v.t
				7. Uitvoeringstoets wetsontwerp	n.n.b		n.v.t
H.12	Beheer en toezicht t.a.v. het criminaliteitsfonds wordt op orde gebracht. Curaçao en Sint Maarten volgen de aanbevelingen uit de rapporten van de Raad voor de Rechtshandhaving op. Uiterlijk 1 april 2021 hebben de landen een onafhankelijke organisatie aangewezen die het fonds controleert op het opvolgen van de aanbevelingen en rapporteert of het fonds naar behoren werkt.	H.12.2	Wijziging van de Landsverordening Criminaliteitsbestrijdingsfonds.	3. Nader rapport n.a.v. advies RvA	31 maart 2023		Het nader rapport is volgens planning opgeleverd.
				4. Vaststelling aangepast Landsverordening Criminaliteitsfonds	n.n.b		n.v.t
		H.12.3	Wijziging van de Landsverordening Criminaliteitsbestrijdingsfonds.	1. Eindrapportage over PvA opgeleverd.	n.n.b		n.v.t
H.13	Aruba komt met behulp van Defensie voor 1 maart 2021 met een plan van aanpak om de verouderde dienstplichtverordeningen aan te passen en om de ARUMIL te professionaliseren, waarbij onder andere de doorstroommogelijkheden van de ARUMIL naar de landelijke veiligheidspartners worden verankerd.	H.13.2	Opstellen moderne rechtspositie regeling voor Caribische beroepsmilitairen, inclusief wettelijke inkadering.	2. Aangepast concept lv en lb rechtspositie Arumil, o.b.v. bestuurlijk vastgestelde startnotitie.	1 maart 2023		Er is vertraging opgelopen in het aanleveren van de aangepaste lv en lb vanwege uitval aan Nederlandse zijde.
				n.n.b.	n.n.b		n.v.t.